

Pléh Csaba
ÁRNYAK

TÉNYEK ÉS TANÚK

AZ ŐSÖK KÉT ÁGA

Mindnyájan úgy indulunk a világba, hogy van mögöttünk anyai meg apai ág. Az én kis világomban ennek azonban még a gyermek múltkeresésében is különleges súlyt adott, hogy amióta csak az eszemet tudom, elvált szülők gyermeke voltam, s a felmenők is kétfélé éltek, csoportjaikban élesen különválva egymástól. Nagyon ritkán említették egymást. Apámat és anyámat és saját felmenőiket is alig láttam egy légtérben is, beszélgetni vagy akár egymásnak bármit is mondani pedig szinte sosem. Inkább romantikus, mint szomorú számomra, hogy kevés közös képükből arra emlékszem, amikor szintén elég beteg (depressziós) apámat kivittem a Korányi Kórházban összeroppant gerinccel haldokló anyámhoz. Miután összeölelezték, elmenet, már a folyosón apám büszkén súgta oda nekem, hogy „szájon csókolt”.

Három- és tízéves korom között az egyik világban, anyai nagyanyámnál éltem Dunabogdányban. Negyedikes koromra a család megállapította, hogy „a falusi iskola nem elég jó ennek az okos gyerekeknek”, ezért tízévesen fölkerültem apámék nagycsaládjába, a Ferencvárosba. Apám nem nősült meg újra, együtt lakott a húgáékkal, így aztán ezután egy hétfős nagycsaládban nevelkedtem a Tűzoltó utcában.

De sosem lettem, ahogy divat volt a családszociológiában mondani, csonka család gyermeke, vagy ahogy a pszichológusok mondják, válási árva. Gyerekként is két nagy családom volt, s ennek megfelelően kétféle múltam van, s kétféle identitásom. A kisgyerek világa a falusi nőekkel, és a pesti kamasz ingadozó világa a kispolgári rend és a külvárosi vagányok között.

Két külön világban nőttem fel, s nekem kellett egyensúlyoznom közöttük, már viszonylag kis koromtól átlatva nemcsak a két tábor érzékenységeit, hanem azt is, mit jobb titkolnom egyik vagy másik elől. Ezzel a kettősséggel sokat küzdöttem, de hetvenéves koromra talán már feloldottam a feszültséget. Sok nyomot hagyott bennem, hogy a család két fele nem beszélt egymással, és gyakorlatilag máig sem beszélnek – csak az én fejemben. Azért bocsátom előre ezt a kettősséget, mert egész életemre jellemző lett. Újra és újra kialakítottam a magam számára a két világot. A kettősség életem kerete lett. Kamaszként egyszerre tartoztam az úri fiúk iskola közvetítette világához és a ferencvárosi kicsit csavargó, kicsit lump bandák széléhez. Gimnazistaként két sportot űztem, kézilabdát és atlétikát úgy, hogy az edzők nem is tudtak egymásról, s vasárnap a meccsről rohantam a futóversenyre. Fial tanársegédként, majd tudósként is két tudós- és hivatásközösség világai között ingáztam, néha lebegtem, figyelmeimet és odaadásomat a pszichológusok és a nyelvészek között osztottam meg. Közben néha az egyetemi tudósok és a tudományos hivatalnokok világának kettősségét is átéltem. Szívem is sokszor osztottam meg két nő között, sok szenvedéssel és önsajnálattal, és sajnos sok szenvedést okozva.

De milyen is volt a kétféle család, a két háttér?

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Nyomta és kötötte a Generál Nyomda Kft., 2023-ban
6728 Szeged, Kollégiumi út 11/H
www.generalnyomda.hu

Felelős szerkesztő Dávid Anna
Kézirat-előkészítő Schmal Alexandra
Korrektor Balogh Emerencia
A borítón Szilágyi Lenke felvétele
A kötetet Pintér József tervezte
Műszaki vezető Takács Klári
Kiadványszám 9269
Kner Antikva betűtípusból szedve
ISBN 978 963 14 4268 7